

Academicianul Mitrofan CIOBAN, la a 70-a aniversare

La 5 ianuarie 2012 profesorul universitar, academicianul Academiei de Științe a Republicii Moldova, d-l Mitrofan CIOBAN marchează frumoasa aniversare a 70 de ani de viață. Mitrofan Cioban s-a născut în satul Copceac, județul Tighina, în familia gospodarilor Mihail și Tecla Cioban. La vârsta de 17 ani decide să devină matematician și susține examenele de admitere la facultatea de fizică și matematică a Universității de Stat din Tiraspol. Fiind captivat de matematică a studiat în egală măsură la toate materiile până când a aflat despre activitatea seminarului de Topologie condus de către tânărul profesor Petre Osmătescu. La acest seminar a fost foarte entuziasmat să descopere Topologia - acea direcție din matematică care l-a marcat pentru totdeauna în cercetările sale. La recomandarea d-lui Petre Osmătescu, viitorul academician, după terminarea anului II, pleacă să-și continue studiile la Universitatea de Stat din Moscova „M.V. Lomonosov”, unde erau promovați cei mai talentați și mai promițători tineri din fosta Uniune Sovietică. La universitatea moscovită, d-l M. Cioban a devenit unul dintre cei mai activi membri ai seminarului de Topologie Generală, inițiat și condus de către academicianul P. S. Alexandrov. La ședințele seminarului respectiv, studentul M. Cioban s-a remarcat prin faptul că venea cu soluții neașteptate la problemele formulate de cunoscuții matematicieni moscoviți. Nu în zadar, la dezbaterile aprinse din cadrul seminarului, P. S. Alexandrov, supervizând atent discuțiile, intervenea la momentul oportun spunând: „Dacă Mitrofan a afirmat acest lucru, atunci cu siguranță așa e”. Datorită cunoștințelor și experienței acumulate la facultate și în cadrul acestui seminar dar și grație colaborării eficiente cu viitorul academician A. V. Arhangel'skii, pe atunci conferențiar la catedra condusă de renumitul Profesor P. S. Alexandrov, care ca un adevărat giuvaergiu a șlefuit marele talent al tânărului basarabean, M. Cioban a reușit, practic, în perioada anilor de studenție, să-și elaboreze teza de candidat în științe fizico-matematice, „Proprietățile aplicațiilor-cât și clasificarea spațiilor”, susținută cu succes în anul 1969. De menționat faptul că în timpul cât și-a făcut doctoratul la Universitatea din Moscova, a lucrat asupra tezei de doctor habilitat, obținând rezultate care au fost mult apreciate de comunitatea științifică mondială.

Doctorul habilitat Mitrofan Cioban activează în cadrul Universității de Stat din Tiraspol din anul 1970. A predat cursurile de geometrie analitică, geometrie proiectivă, geometrie diferențială, teoria construcțiilor geometrice, geometrie descriptivă, topologie, matematică economică, algebre universale, analiză funcțională și teoria măsurilor.

Activitatea de profesor a academicianului M. Cioban se caracterizează printr-o ținută pedagogică și științifică exemplară. Prelegerile sale au constituit întotdeauna adevărate descoperiri atât în matematică cât și în relațiile umane.

A ținut prelegeri la Universitățile din Moldova, Tartu, Moscova, Munchen, Tsukuba, Oradea, Tbilisi, Tașkent, Bișkek, Institutul de Matematică și Informatică al Academiei de Științe din Bulgaria etc. Preocupările sale științifice grupează următoarele direcții principale: topologie, algebra topologică, teoria descriptivă a mulțimilor, analiza funcțională, teoria optimizării topologice, teoria măsurii, etc. A rezolvat o serie de probleme bine cunoscute, formulate în ultimii 80 de ani de P. S. Alexandroff, A. V. Arhangelskii, W. W. Comfort, F. Hausdorff, A. N. Kolmogorov, A. I. Malțev, E. Michael, I. Namioka, B. A. Pasynkov, A. Pelczynski, R. Pheps, Z. Frolik, A. Stone, Z. Semadeni etc. Scoatem în evidență doar unele din problemele soluționate de către academicianul M. Cioban:

- A fost rezolvată problema lui Hausdorff despre păstrarea claselor Borel la aplicațiile deschise și perfecte.
- A fost rezolvată problema lui Phelps și Namioka despre structura mulțimii de derivare Gateaux a funcționalelor convexe.
- A fost rezolvată problema lui A. N. Tihonov despre structura problemelor corecte în sens Tihonov.
- Au fost rezolvate problemele lui P. S. Alexandroff, A. V. Arhangelskii, A. Pelczynski, W. Comfort despre structura mulțimilor compacte în grupuri topologice.
- Au fost rezolvate problemele lui A. I. Malțev despre structura algebrelor topologice libere.
- Au fost rezolvate și alte probleme formulate de E. Michael, A. V. Arhangelskii, Z. Semadeni, S. Baars, W. S. Bade, F. K. Dashiell, Z. Frolik, M. Katetov, A. H. Stone, V. I. Ponomarev, F. Topsoe.

Mitrofan Cioban a elaborat noi teorii, metode, tehnici și concepte, principala tematică fiind teoria funcțiilor multivoce și aplicațiile lor, în care a demonstrat rezultate importante referitoare la existența selecțiilor măsurabile. A dezvoltat o metodă nouă de construcție a selecțiilor, cunoscută azi ca „*procedura de selecție Cioban*”, iar o clasă de spații a fost numită de matematicieni „*spații Cioban*”. În literatura de specialitate, la fel, este cunoscută și noțiunea de „*topologia Cioban*”, utilizată la descompunerea spațiilor topologice.

Începând cu anul 1965 Mitrofan Cioban a fost invitat la multe forumuri matematice, luând parte la peste 70 de conferințe, simpozioane și congrese internaționale, unionale și republicane. Sub conducerea nemijlocită a domniei sale au fost organizate mai mult de 20 de conferințe științifice, simpozioane de topologie, de matematică, școli de algebră topologică, etc. Rezultatele cercetărilor din cei 50 de ani de activitate științifică se regăsesc în 14 manuale și monografii, precum și în peste 250 de articole, publicate în prestigioase reviste din țară și străinătate (SUA, Rusia, Anglia, Germania, România, Bulgaria, Italia, Franța, Japonia etc.). Mitrofan Cioban este redactor responsabil la multe monografii și culegeri de articole. Rezultatele cercetărilor au fost distinse cu Premiul de Stat al Republicii Moldova (2002), Premiul „Boris Glavan” al Comsomolului din Moldova (1974), Premiul Prezidiului Societăților Științifico-

Tehnice din URSS și al Comitetului Central al Comsomolului din URSS (1968), Premiul academicianul Constantin Sibirschi (2005).

Academicianul M. Cioban este fondatorul școlii de topologie și aplicațiile ei. Sub conducerea domniei sale au fost susținute 4 teze de doctor habilitat (D. Botnaru, L. Calmuțchi, D. Ipate, L. Chiriac) și 13 teze de doctor. Este conducător științific la un număr mare de teze de licență și de master. În cei 26 de ani în care a deținut funcțiile de prorector și rector al Universității de Stat din Tiraspol, academicianul M. Cioban a promovat peste 100 de tineri în doctoratură la diverse specialități, a deschis masteratul și doctoratul la specialitățile de bază ale UST.

Academicianul M. Cioban a participat activ la formarea secției „Economie și Matematică” în cadrul AȘM, a fost membru al Plenei și Prezidiului Comisiei Superioare de atestare (CSA) și al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA), de asemenea membru al Comitetului pentru decernarea Premiilor de Stat, membru al consiliului pentru acreditarea instituțiilor, membru al consiliilor științifice etc.

Din 1999 este Președinte al Societății de Matematică din Republica Moldova. De mai mult timp este și vice-președinte al Societății Române de Matematică Aplicată și Industrială (ROMAI), unde în colaborare cu distinsa Profesoară Adelina Georgescu a reușit să organizeze mai multe ediții ale Conferințelor de Matematică Aplicată și Industrială (CAIM), la care au participat cu regularitate și matematicieni din Republica Moldova. În cadrul CNAA este Președinte al Comisiei de Experți la specialitățile matematicii fundamentale, Președinte al seminarului de profil la specialitatea „logică matematică, algebră și teoria numerelor” și membru al seminarelor de profil la specialitățile „didactica științelor reale” și „geometrie și topologie”.

Este membru al colegiilor de redacție la 2 reviste științifice naționale și 5 reviste științifice internaționale. Academicianul M. Cioban se bucură de o autoritate bine meritată și este apreciat ca un organizator iscusit.

Este Doctor Honoris Causa al Universității din Oradea și cetățean de Onoare al raionului Ștefan Vodă. Este decorat cu insigna “Eminent al învățământului superior din URSS” (1980), cu ordinul "Gloria Muncii" (2000) și cu medalia “Dimitrie Cantemir” (2007).

D-le academician Mitrofan Cioban, vă urăm în continuare sănătate, succese, descoperiri frumoase în matematică, mult noroc și La Mulți Ani!

L.Chiriac, D. Pavel, D. Afanas, L. Sali, M. Teleuca, A. Braicov, N. Bobeica, A. Globa, D. Cozma, V. Putintica, M. Pavel, E. Chiriac, D. Cioban, N. Lupascu

3 ianuarie 2012